

Utbildning och Säkerhet

TEXT OCH FOTO GUNNAR BARKE

DET HANDLADE OM utbildning när SäkForum och ASIS International Sweden bjöd in till SF 117. Symposiet ägde rum i IHM Business Schools lokaler på Kungsholmen, och de närvarande fick till en början en snabbkurs i IHM:s historia och verksamhet.

ASIS STARTADE SIN verksamhet i USA redan 1955 då säkerhetschef ännu inte var ett yrke. Men man fann med tiden att det inte var nog att peka på någon som skulle vara ansvarig för säkerheten. Man ville skapa en standard och en sådan kom 1977, kallad CPP vilket är uttytt Certified Protection Professional. Den här certifieringen följdes 2002 av ytterligare två: PSP, Physical Security Professional och PCI, Professional Certified Investigator.

Klas Nilsson, som själv har skaffat sig de här tre examina, framhöll i sitt föredrag att det gemensamma för de här tre är de strikta behörighetskraven. De är en kombination av utbildning och framför allt en viss erfarenhet inom området. Konkret innebär det att en presumtiv CPP måste ha arbetat minst tre år som säkerhetschef och fem till nio år på en säkerhetsavdelning. Alternativt kan man ha en akademisk examen och arbetat sju år med säkerhet. Och för att få behålla den här bokstavstiteln måste man med viss regelbundenhet göra en så kallad omcertifiering.

CERTIFIERINGEN BETYDER ATT man visar sin kompetens och att man har en omfattande kunskap och det ger innehavaren en trovärdighet. Det är en objektiv bedömning som också gör att "man får ett försprång före sina konkurrenter". Eller som en av de närvarande cpp-arna uttryckte det: "Det märks framför allt på lönen".

Det finns nu inte så många cpp-are i Sverige, de flesta finns naturligt nog i USA: cirka 5 400, att jämföra med de 19 i Sverige. Men allteftersom titeln blir mer känd kommer den säkert också att efterfrågas i platsannonser, menade Klas Nilsson.

I CPP ingår områdena säkerhetsprinciper och säkerhetsmetodik, affärsekonomi, personalsäkerhet, informationssäkerhet, krishantering och utredningar.

Av dem som har tagit cpp-examen har

Klas Nilsson.

Sten Orrling.

de allra flesta arbetat tjugo år eller mer, så "den här examen är till för erfaret folk", konstaterade Klas Nilsson. Bara ett par procent har gymnasieutbildning, de allra flesta har en akademisk påbyggnad.

Provet består av 225 frågor av multiple-choice-typ. Man får fyra påståenden av vilka man snabbt kan räkna bort ett och av de övriga är "ett lite rätt, nästa är rättare och det rätta är rättast". Ungefär så går det till. Man har fyra timmar på sig för provet och man ska dessförinnan ha plöjt igenom 9 000 sidor text. Kostnaden ligger på 1 300 dollar, inkluderande ansökan och litteratur.

PSP och PCI är upplagda på liknande sätt men är billigare, har färre frågor och har en kortare litteraturlista. De liknar CPP främst därigenom att man ska ha fem års erfarenhet inom gebitet för att få ta de här examina.

BRÖDERNA Kristoffer och Johannes Sjöström tog det ganska ovanliga steget att skaffa sig en fil. kand. i säkerhet i Australien. Det skedde vid Edith Cowan university i Perth, "världens mest isolerade huvudstad". På landets språk heter examen Bachelor of Science and Security.

Det tog tre år och kostade 40 000 kronor per termin. Avgiften är studiemedelsberättigad och vanliga svenska behörighetskrav gäller: godkänd gymnasieexamen.

Det är en grundexamen och utöver den finns det fyra överkurser som tar något år till. Då är det fråga om mer forskning och eleverna skriver uppsatser. Utöver detta erbjuder universitetet också en mastersexamen. Här finns en professor i säkerhet och man bedriver alltså forskning, bland

annat inom ballistik, antiterrorism och "intrusion detection".

Studierna är på heltid, "det är ingen rast, ingen ro", menade Kristoffer Sjöström. Det ställs höga krav på de här studierna som ger en grundläggande kunskap i säkerhet. Fokus ligger på hantering av säkerhetsrisker, ledning och styrning av säkerhetsfunktionen, tillämpning av säkerhetsteknik och skyddet av tillgångar.

I jämförelse med CPP är den här utbildningen mer internationell, inte lika utpräglad amerikansk.

"Man går också djupt in i säkerhetstekniken, och det tyckte jag var tungt, sade Johannes Sjöström. Jag tänkte att sånt där kan jag väl låta en konsult sköta åt mig. Men nu efteråt har jag haft stor nytta av just den kunskapen."

DET HÄR ÄR en universitetsutbildning, den håller universitetsnivå och man får lära sig skriva uppsats. Man kan inte bara plocka idéer från Internet och sätta ihop och presentera som en uppsats. Då blir det underkänt.

Man måste arbeta självständigt och visa i källhänvisningar varifrån man har hämtat fakta, precis som i vilken forskning som helst. Man måste visa vad man baserar sina argument på, man måste lära sig att presentera sina alster inför folk. Man har också krav på sig att arbeta under press, för man studerar fyra ämnen samtidigt.

Bröderna är ense om att här ställs helt andra krav än i Sverige. Man kan inte göra omtentor. Blir man underkänd så är det bara att börja om, och man har kastat 40 000 kronor i sjön.

Kristoffer Sjöström.

Johannes Sjöström.

tskultur

Frågan kom från publiken: hur gammal kan vara för att ge sig i kast med en sådan här utbildning. Svaret var kort: "Det är aldrig för sent."

DE TVÅ AVSLUTANDE föredragen handlade om den stora pedagogiska uppgiften att skapa en god säkerhetskultur. Cay Pettersson från FRA och Imran Bukhari från Ericsson var överens om att man ska göra det enkelt och konkret, och inte som Cay Pettersson sade, "märkvärdigfiera" sitt budskap.

Båda använder modern datateknik, som gör att man lätt når alla till en låg kostnad. Minimal administration, inga lokalbokningar, eleverna kan arbeta individuellt. Och remarkabelt nog så är det ingen större skillnad mellan en myndighet på 700 personer och ett företag med 60 000 anställda. Pedagogiken blir densamma.

DEN FÖRSTA DAGEN som en anställd kommer till FRA ska han till säkerhetsavdelningen där han får en första säkerhetsgenomgång: varför det måste finnas ett säkerhetsskydd och vilka förväntningar som FRA har på alla anställda.

Nästa möte inom två veckor bjuder på en lokal säkerhetsgenomgång. Nu gäller det att hitta rutinerna, undvika misstagen.

När den tredje veckan har gått så ska den nyanställda har genomfört den webb-baserade utbildningen som avslutas med ett litet prov.

Inom fyra till två månader går den anställda så en introduktionskurs där syftet är att lära sig vad de olika avdelningarna sysslar med. Säkerhetsavdelningen har då tre timmar på sig att fånga upp vad som har hänt och kanske få incitament till att justera sin utbildning. Finns det budskap som har missuppfattats? "Det är ett värdefullt tillfälle för oss på säk och vi använder det här tillfället till att hålla motivationen uppe," sade Cay Pettersson.

Fördelen med det här sättet att arbeta är att säkerhetsavdelningen får kontakt med alla anställda och får också möjlighet att ge råd och vägledning till cheferna.

"Vi kan bryta ner motståndet mot säk" och påpeka att man som anställd på FRA inte behöver gå i trenchcoat utan har rätt

Cay Pettersson.

Imran Bukhari.

att uppföra sig helt normalt.

Säkerhetsavdelningen möter ju alla typer av människor som kanske aldrig tidigare har kommit i kontakt med säkerhetsfrågor: snickare, folk i restaurangen och så vidare. Det är därför som det är så viktigt att möta de nya redan första dagen och då kunna forma dem efter de krav som gäller på en myndighet som FRA. Här finns lagar, förordningar och föreskrifter som måste följas. FRA har ju ett högt skyddsvärde.

Kärnan i den här utbildningen är att den ska vara positivt förmedlad.

ERICSSON HAR DET problemet som FRA inte har: ett globalt företag med 60 000 anställda i 175 länder. Imran Bukhari berättade om den första säkerhetsutbildningen, Basic Security Training, som startade 1998. Imran Bukhari vände sig till de olika avdelningscheferna, som fick i uppdrag att se till att alla på avdelningen fick den här utbildningen. "Det var inte alla som visste att det fanns en säkerhetsavdelning."

NÄSTA UPPLAGA AV säkerhetsutbildningen kom 2004. Då skapades figuren "Security Sally", en vacker tjej, och då kopplade man in en konsultfirma för att göra en film om säkerhet. "Vi hade manuskriptare och folk som kunde konsten, vi är bra på säkerhet men inte på kommunikation."

"Security Sally" kom till för att man skulle avdramatisera säkerhetsbudskapet. Det ska inte stå en "stor och grov polis" som säger att man göra det och det för annars...

Det gäller att välja mellan piska och morot!

Sally blev snabbt en känd figur och bör-

KALENDARIVM

SF118	18 oktober, 2007
Säkerhetsteknik i framkant	
SF 119	27-28 november, 2007
Föreläsningar på Säkerhetstinget i Eskilstuna	
SF 120	6 december, 2007
Juloratoriet	
SF 121	14 februari, 2008
Årsmöte, tema inte fastlagt	
SF 122	13 mars, 2008
Tema inte fastlagt	
SF 123	17-18 april, 2008
Brysselresa	
SF 124	8 maj, 2008
Tema inte fastlagt	

jade konkurrera med Ericsson-loggan, så efter tre år fick hon inte användas. Minnsann, så kan det gå!

Men hon hade uppenbarligen god effekt, för av de 60 000 anställda gick 48 000 snabbt igenom den här utbildningen. Till och med hälften av koncernledningen har lärt sig säkerhet och det är inte illa, meddelade *Pär Gunnarsson*, säkerhetschefen som satt i publiken.

ETT PROBLEM ÄR att det är svårt att mäta effekten av den här utbildningen. Det man kan konstatera är att säkerhetsfilmen är den mest sedda inom Ericsson-koncernen.

Ett annat problem är att Ericsson har tusentals leverantörer som måste leva efter de säkerhetsregler som Ericsson ställer upp. Ett annat som man uppmärksammade före filmen släpptes, var att det finns länder där man inte dricker alkohol: alltså bort med glas från ett bord, även om det nu vara bara vatten i dem.

DE BÅDA ORDFÖRANDENA fick avsluta kvällen med att kort se framåt i tiden. *Sten Orrling*, ASIS, meddelade att ASIS fortsätter i höst med ytterligare två seminarier.

Claes Schlyter, SäkForum, menade att utbildning, information och övning är viktiga i det förebyggande säkerhetsarbetet och att datorer och andra tekniska hjälpmedel kan utnyttjas, men att de aldrig kan ersätta det personliga mötet.

SäkForum arrangerar ytterligare symposiumer i höst. Se SäkForums nya hemsida, gå in på www.sakforum.se ●